

НИКОЛА ТЕСЛА

Прича о детињству

Народна Библиотека
Србије

II 619631

Илустровао
ДУШАН ПЕТРИЧИЋ

НИКОЛА ТЕСЛА

Ово је слика мог завичаја и куће
у којој сам се родио и стицао
прва радосна и болна
искуства.

Та старинска зграда
смештена је
у подножју шумовитог
брежуљка,
званог Богданић.

До ње је црква,
а иза ње, мало навише,
гробље.

Наши најближи суседи
живели су
неколико километара даље.

Зими,
када би нападао
дубок снег,
остајали смо
сасвим
усамљени.

friendship would have passed
publicly, I did not have an
official enemy, relentless and unre-
mitting. There was one, however,
who was not only my enemy, but also
my friend, a man of great
character and a pair of surprising
raduating intelligence and under-
standing. I am sure
of many of my other problems, etc.

Овај текст је писмо на енглеском језику,
који је Никола Тесла, пред крај живота, упутио
девојци Поли.

lightly years have gone by since as
I still ask the same question as
to answer it. Some practical men
of whom there are only too many may
say that he can but do not believe
if any of them knew what it is I
also know and the chances are better
than any of them for my laboratory
practical experience is more extensive
and my life covers three generations
of scientific research.

We should have in mind

НИКОЛА ТЕСЛА

Прича
О ДЕТИЊСТВУ

Илустровао
ДУШАН ПЕТРИЧИЋ

ud=50102028

Приредио
ДУШАН РАДОВИЋ

Издавач
МУЗЕЈ НИКОЛЕ ТЕСЛЕ

© за СРЈ
МУЗЕЈ НИКОЛЕ ТЕСЛЕ
Сва права придржана

за издавача
др Бранимир Јовановић

II 419631

штампа
VIZARTIS Београд
тираж 5000
Београд 1996.

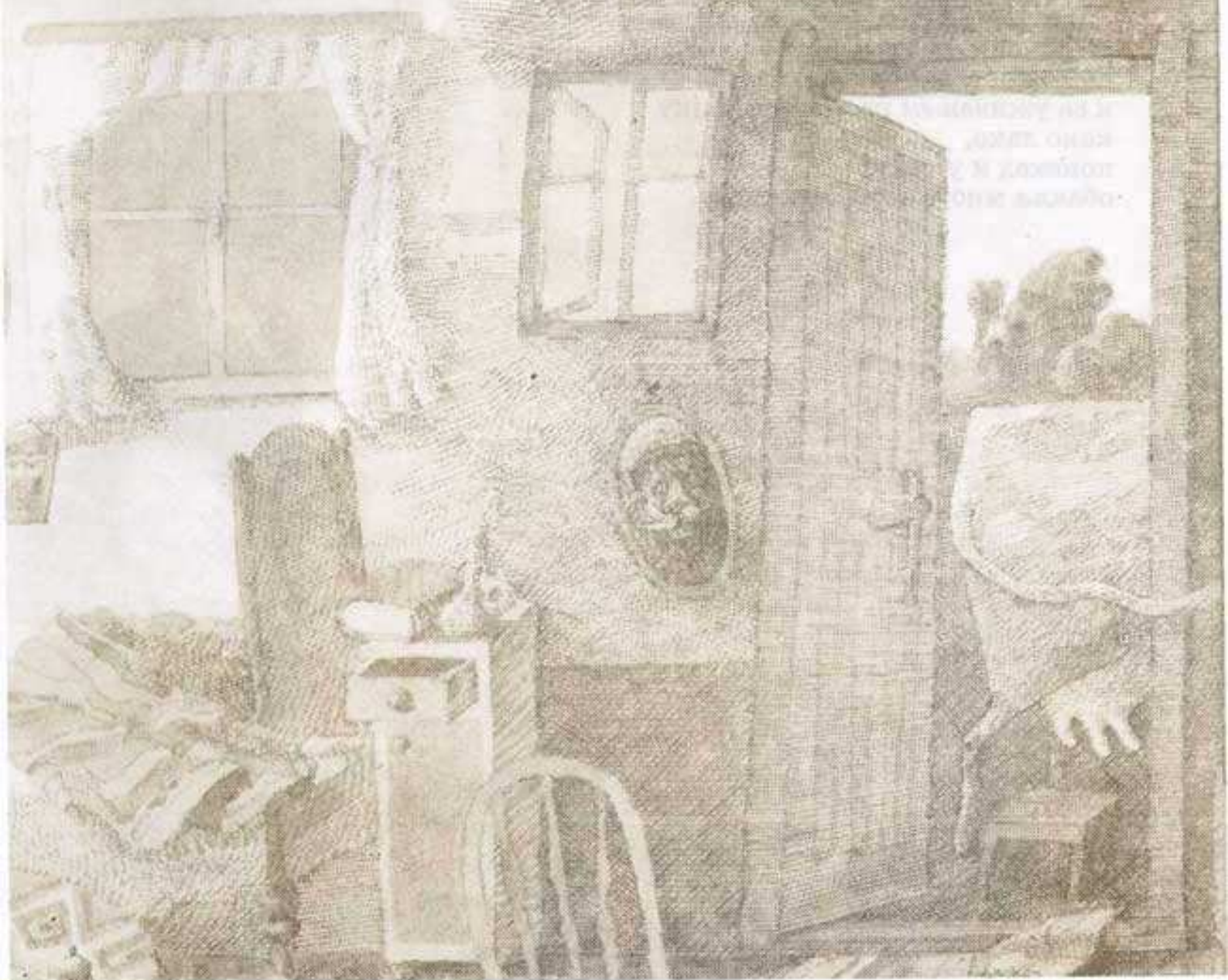
170/97

Моја мајка била је неуморна.
Радила је свакодневно од ране зоре
до поноћи. Већ око четири часа,
док би остали још спавали, ја сам био будан
и са уживањем посматрао мајку
како лако,
понекад и у трку,
обавља многе домаће послове.

Све је радила сама: бринула о стоци, музла краве, спремала доручак,

постављала трпезу. И тек тада би поустајали остали укућани.

Мајка је била
пример
свима.

После
доручка
свако би кренуо
својим послом са
истом љубављу и задовољством.

Ја сам, ипак, био срећнији од свих.

Ја сам, ипак, био срећнији од свих.

Извор мојих радости и уживања
био је

био је

био је

био је

био је

био је

наш величанствени мачак, најдивнији на свету.

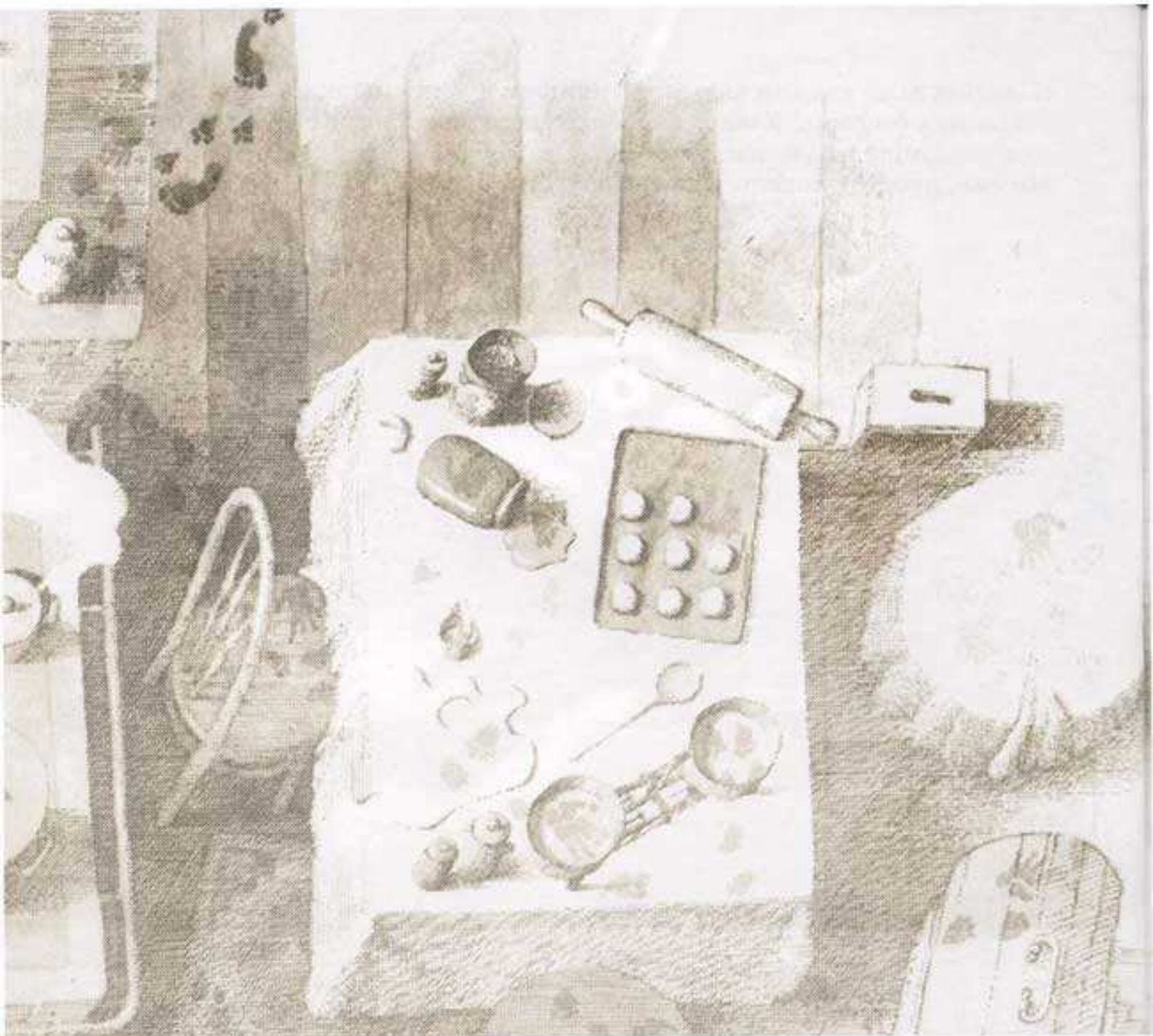

Када бих само умео да вам верно опишем дубину наших
узајамних осећања! Узалуд бисте тражили сличан пример у митологији
или историјским записима.

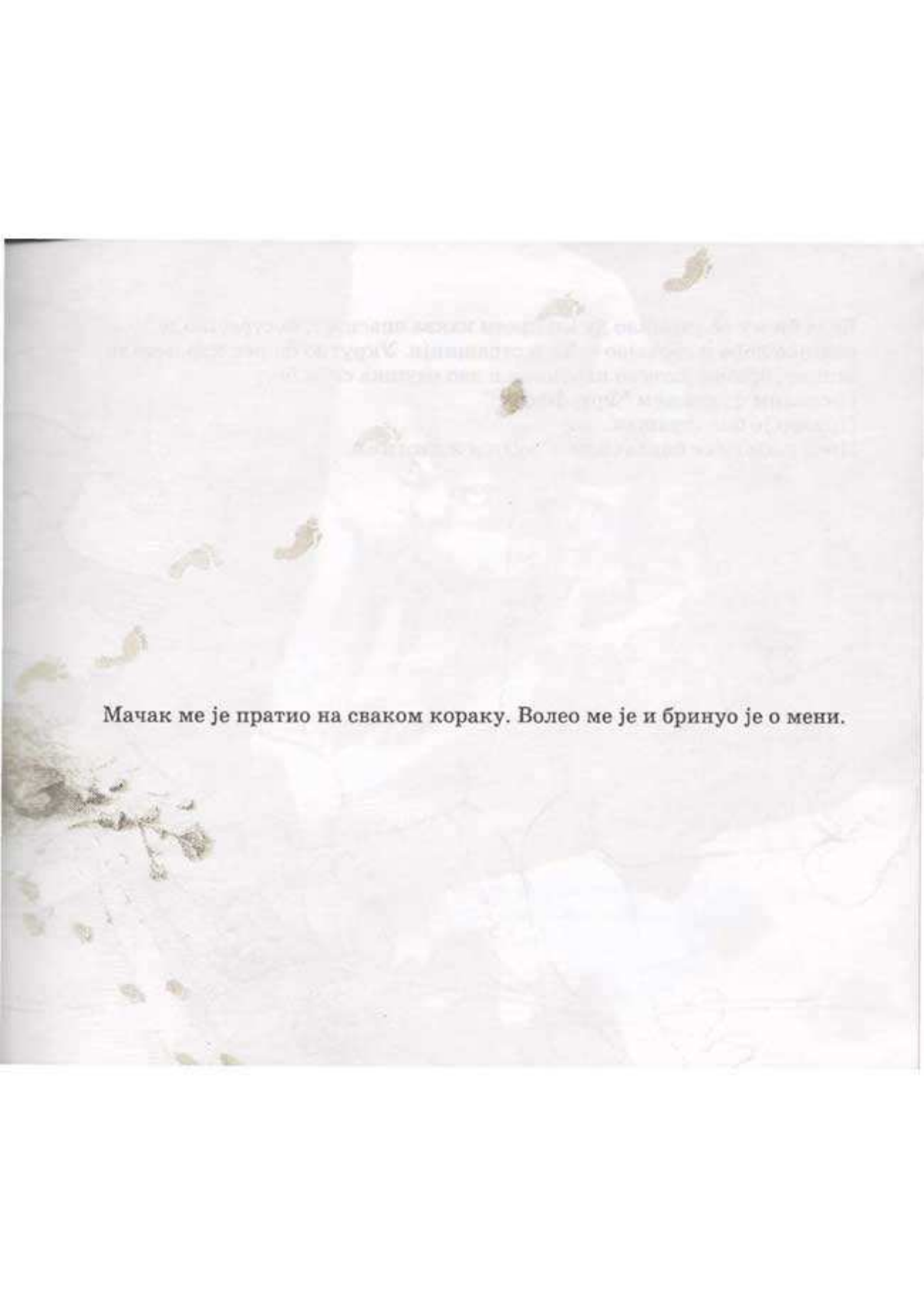
Ми смо, просто, живели један за другога.

Мачак ме је пратио на сваком кораку. Волео ме је и бринуо је о мени.

Када би му се учинило да ми прети каква опасност, кострешо се, повијао леђа и постајао већи и страшнији. Укрутио би реп као металну шипку, бркове затегао као жице и дао одушка свом бесу прскавим фрктањем "Фрт, фффрт!"

Призор је био страшан.

Пред њим су се повлачили и људи и животиње.

Сваког дана понављали смо исту игру: ја бих потрчао према цркви, а мачак за мном. Скакао је на мене и претио ми својим канцама. А када би се његови оштри нокти дотакли моје коже, постајали су меки и нежни, као додир лептира и цвета.

Највише се радовао када смо се ваљали по трави. Гризао ме је, чупкао и прео, као у заносу. То своје усхићење преносио је и на мене,

па сам и ја почињао да гризем, чупкам и предем.

Била је то права грозница радости. Ваљали смо се, ваљали и ваљали и нисмо умели да престанемо. Овакве игре прекидали смо само када би пала киша. Мој мачак је презирао воду. Прескакао је и по неколико метара, само да се не покваси.

Склањали смо се у кућу,

бирали неко згодно и пријатно место и предавали се грљењу и мажењу.

Мачак је био беспрекорно чист; није имао бува, није се лињао и није испољавао

ниједну од оних грозних мачјих особина и навика које сам касније упознао.

Умео је отмено да тржи да га пустимо напоље, а затим је тихо гребао по вратима да би се вратио у кућу.

А сада вам морам испричати један од необичних и незаборавних доживљаја, важан и користан за мој каснији живот.

Наша кућа била је у брду. Зиме су обично бивале хладне и суве.

Али понекад је топли ветар са Јадранског мора данима упорно дувао и топио снег. Тада би велике воде нагло поплавиле земљу и наносиле велику штету имовини и људима.

Били смо сведоци страшних слика: усковитлане бујице носиле су све пред собом и остављале пустош.

Често сам се касније враћао на те слике из младости. У часовима великих духовних напора оне су ме одмарале и олакшавале ми рад.

Понекад би хук оне воде поново испунио уши и ја сам видео, живо као некад, њен узаврели ток

и лудило разарања. Али, остала су и она лепа сећања на праву зиму, њену суву студен и снег нетакнуте белине.

Тог дана био је незапамћени мраз. Иза сваког корака по снегу остајао је светлуцав траг. Свака бачена грудва разбијала се уз чудан блесак, као глава шећера под ударцима ножа.

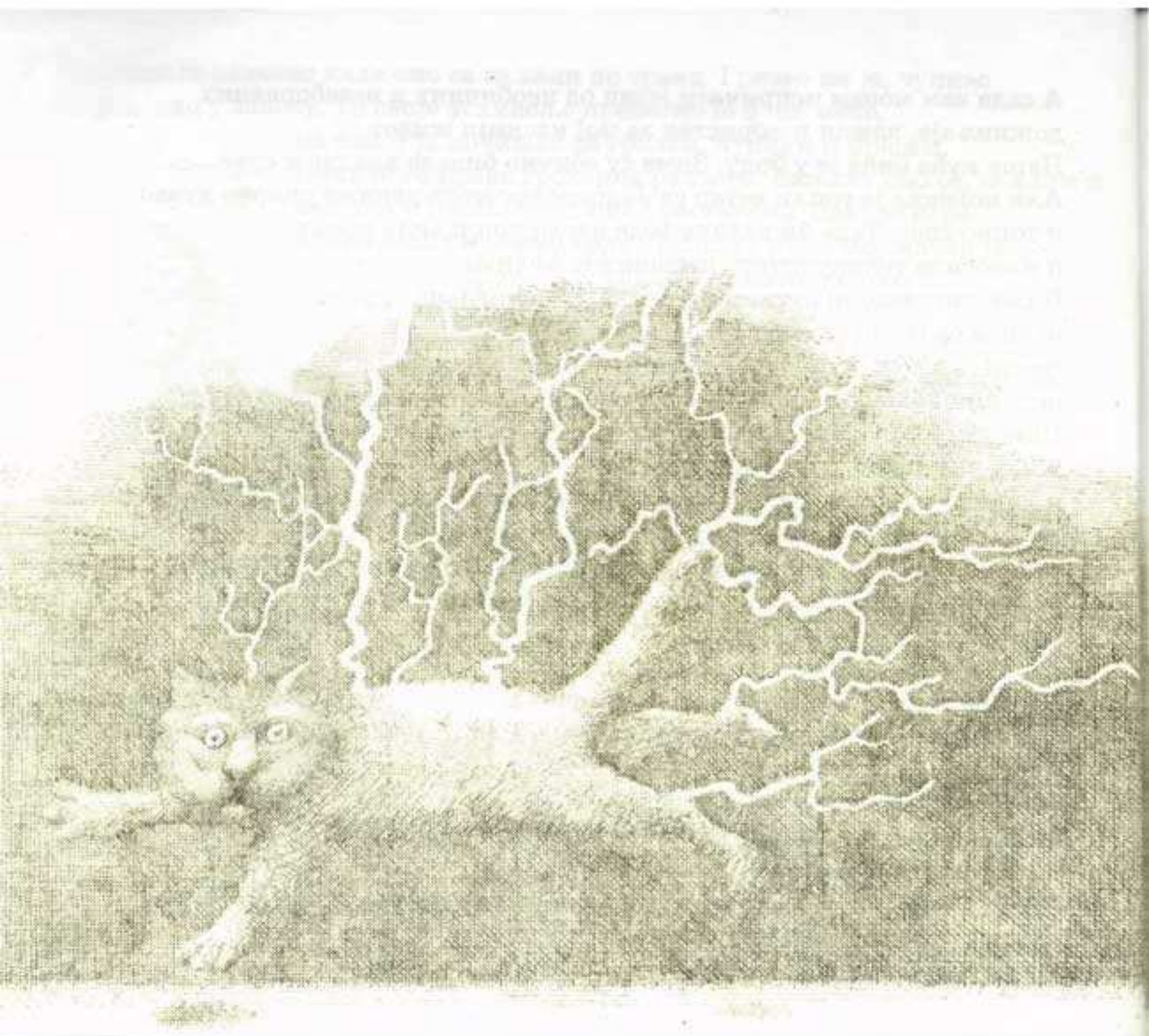
Био је сугон. Помиловао сам свог мачка и тада се догодило чудо од кога сам занемео. Моја рука изазивала је пљусак праскавих варница а изнад мачкових леђа створило се поље светлости.

Отац ми је био врло уман човек:

на свако питање имао је одговор. Али, ова појава била је и за њега нова.

Ипак, закључио је да то не може бити ништа друго до електрицитет, онај исти који се јавља и на дрвећу за време олује.

Мајка је била опчињена.
Рекла ми је:
- Престани да се играш с тим
мачком,
могао би изазвати пожар!

А ја сам очаран размишљао:
"Није ли и природа једна огромна мачка?
Ако јесте, ко њу милује по леђима!"
Тада сам имао само три године.
Чудо је било велико, али је још веће
тек долазило.

Смркавало се и требало је запалити свеће.
Мачак се нашао у полумрачној соби
и отресао је шапе као да је газио
по води. Гледао сам и поново
нисам могао да верујем: изнад тела
мог мачка појавио се светлећи
ореол, као изнад главе светитеља!
Тешко ми је да вам опишем
како је све то деловало
на моју
детињу уобразиљу.

Данима сам размишљао о свему и питао се - шта је то електрицитет?
Али, одговора није било. И, ево, прошло је отада
већ осамдесет година, а ја сам и даље беспомоћан пред истим питањем.
Некиназови научници могли би рећи да електрицитета нема,
да они у њега не верују.

А ја од најранијег детињства знам да га има, али још увек не могу
да га објасним. А имам лабораторију и велико практично искуство. Мој
живот обухвата три генерације научног истраживања.

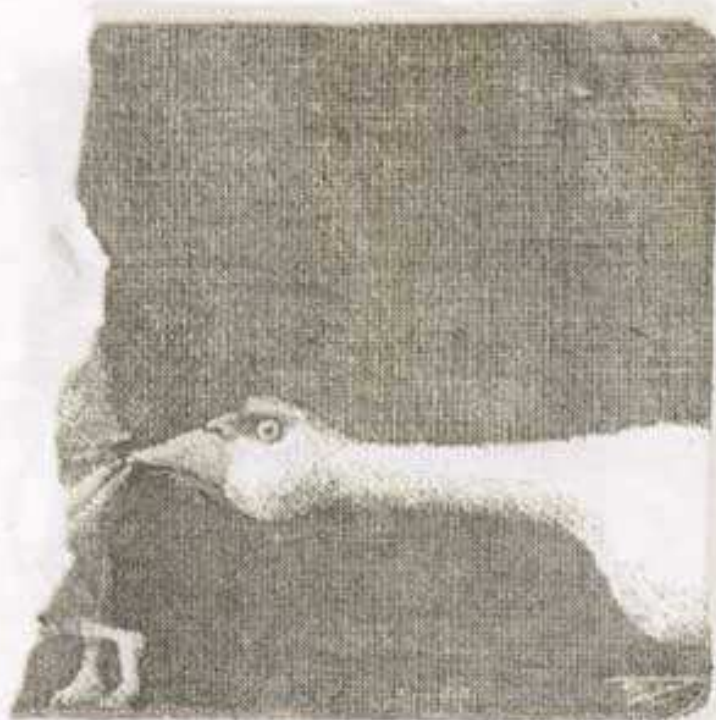
Моје лепо детињство протекло би
тако, у дружењу и играма са великим
и правим пријатељем мачком,
да нисам имао и непријатеља -
јаког, немилосрдног
и непомирљивог.

Био је то наш гусан, чудовишан и ружан силеџија,
нојева врата, крокодилских уста и паметних и лукавих очију. Он је све
знао и разумевао као човек.

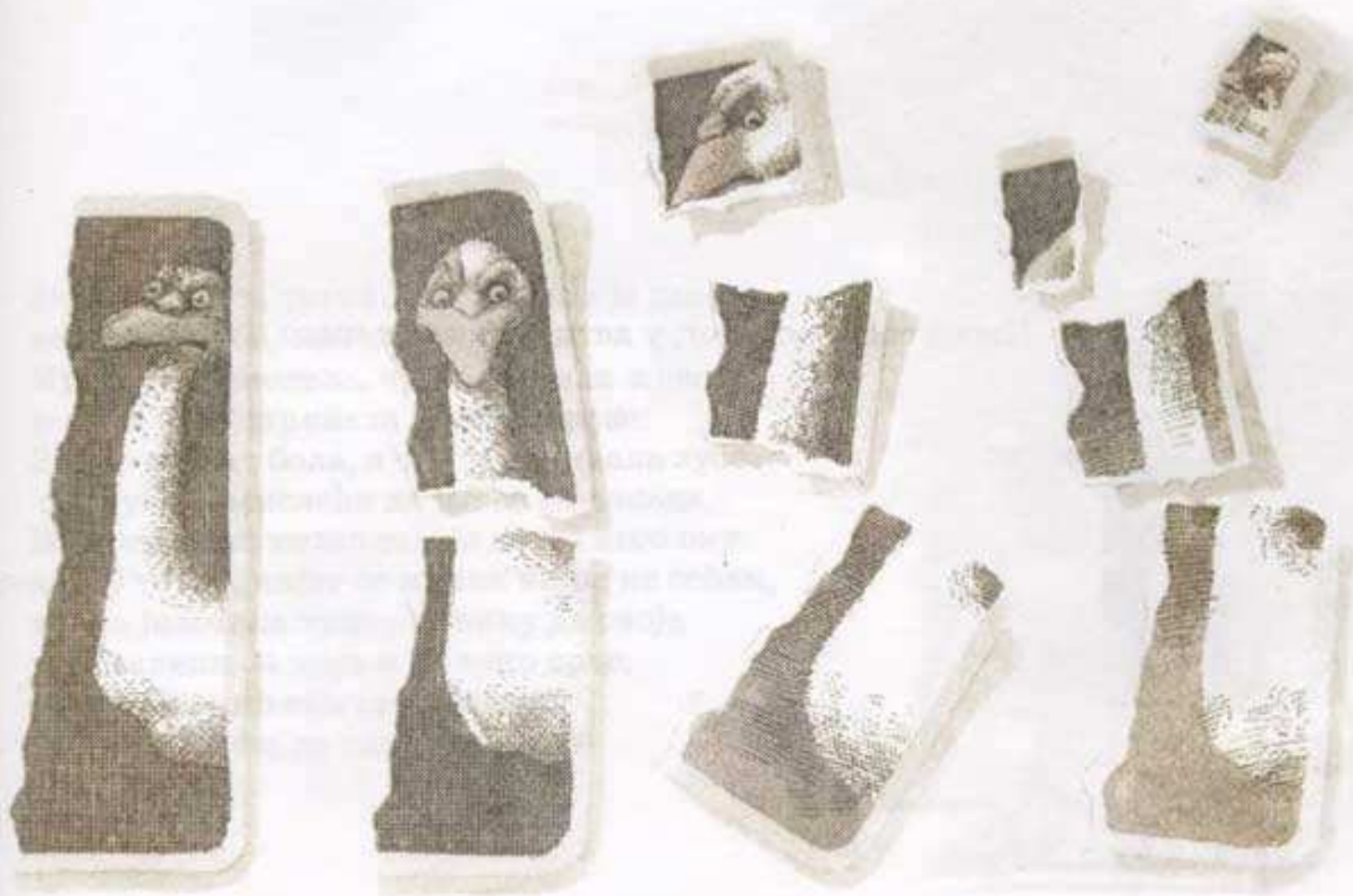
Ја сам му се заувек замерио зато што сам га неколико пута гађао
каменчићима. Кајао сам се због тога луцкастог и лакомисленог дела, али
узалуд.

Волео сам да храним голубове, пилиће и осталу перад, да их узимам
у наручје, грлим и милујем. Али силеџија ме није остављао на миру.

Чим бих провирио у двориште за живину, он би насртао на мене, јурио ме и хватао за панталоне. Кад бих некако успео да га се ослободим и побегнем, он би победнички махао огромним крилима и дизао лудачку буку, на велику радост осталих гусака.

Једна од њих, тетка Дева, имала је два истурена зуба, као кљове слона. Много ме је волела, често љубила и своје велике зубе заривала у моје образе. Викао сам од бола, а она је заривала зубе све дубље, мислећи да ми се то допада. И поред тога, волео сам је више него ону другу тетку, чијег се имена више не сећам, а која је имала чудну навику да своја уста залепи за моја и да тако срче, срче... Бранио сам се и отимао, покушавајући да удахнем мало ваздуха.

An illustration in a woodcut style. Two large, imposing figures with pointed, horn-like hats and heavy, fur-lined clothing stand in the background. They have stern, somewhat angry expressions. In the foreground, a small child sits on a simple wooden stool, looking up at the figures. The child's arms are outstretched, and they appear to be in conversation with the larger figures. The background is a plain, light-colored surface.

Ја их се не бих сећао,
али су те две
тетке памтиле како сам
их забављао
одговарајући на њихова
питања.

- Плашиш ли се
Луке Божића?

- Не!

И нисам га се плашио.
Он је, истина,
уvek носио пушку
и претио,
али је узимао новац
од других дечака
и давао га мени.

- Плашиш ли се краве?

- Не!

Једном ме је збацила са
леђа, али се ја
и даље нисам плашио.

Ja ih cu na vuk odmah,
ali su to de
vudre-tam-tam-tam-tam-tam

- Плашиш ли се вука?

- Не, не!

Тог вука срео сам у
шуми покрај цркве.
Нетремице ме је гледао и
полако се приближавао.
Викнуо сам,
као што сви чине,
и вук је
побегао.

- А плашиш ли се гусана?

- Да, да!

Плашим се
гусана!
И имао сам разлога
да га се плашим.

Једног летњег дана мајка ме је окупала у хладној води и оставила голог на сунцу, да се огрејем и осушим. Чим је мајка ушла у кућу, гусан је кренуо у напад.

Знао је где ће ме највише заболети: пронашао је на мом трбуху крајичак пупка и снажно га повукао. Срећом, мајка је дотрчала на време и спасла ме веће несреће.

Говорила ми је: - Запамти! Кад једном увредиш петла или гусана, нема више измирења! Они ће те прогањати док су живи.

С времена на време могао сам се, ипак, играти у дворишту за живину.

Било је дана када су наше гуске, са гусаном на челу, узлетале високо изнад дворишта и слетале на ливаду или поток.

Тражиле су храну и купале се у води као лабудови.

Тада бих ја хранио и миловао голубове, живину и нашег гордог петла, са којим сам живео у великој љубави. Пред вече, гусан је враћао своје јато. Гуске би неколико пута облетеле нашу кућу, а затим би се спустиле у двориште уз заглушујућу буку.

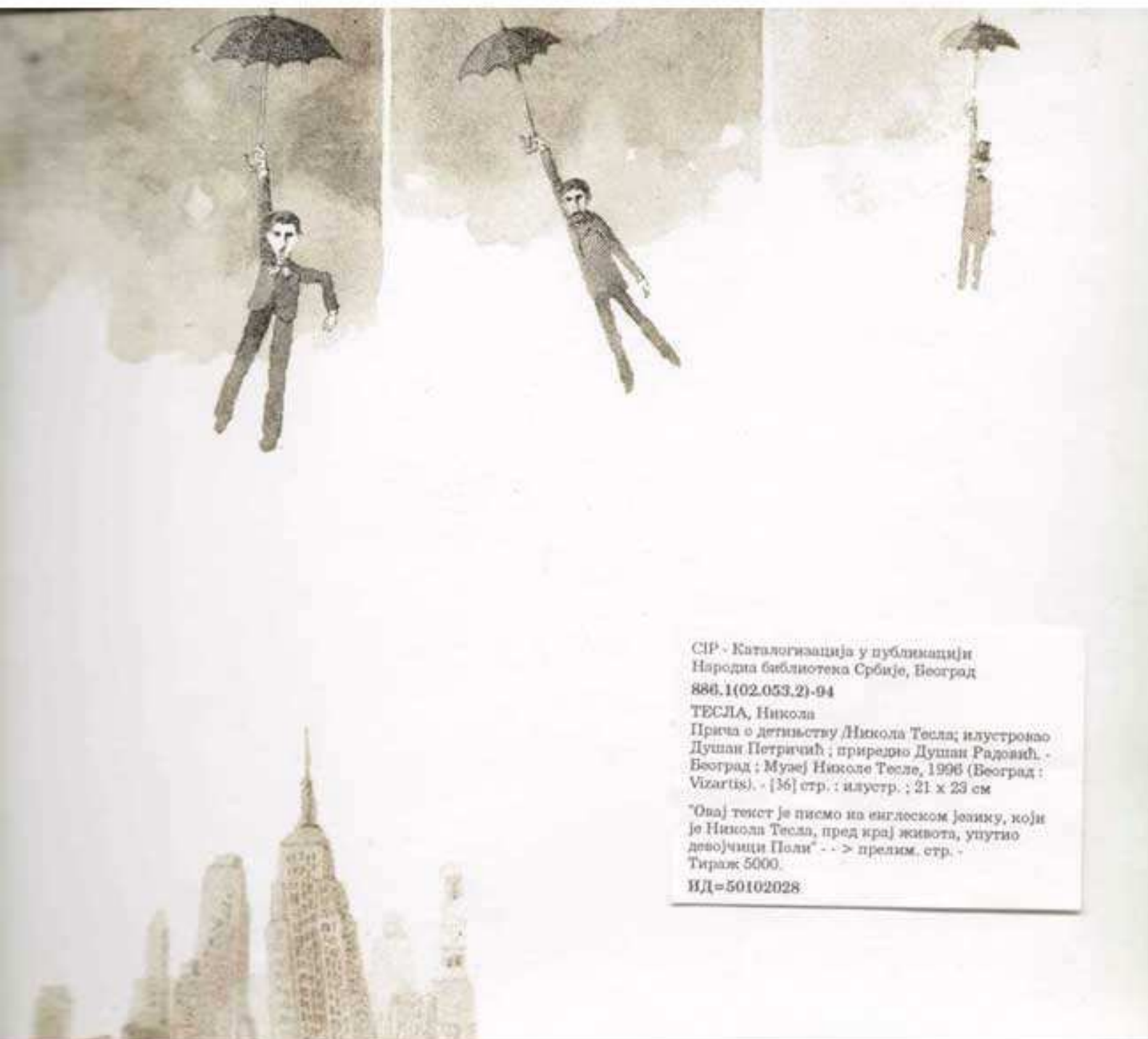
Слика тих гусака у лету била
је за мене лепа
и узбудљива.
Почињао
сам да маштам...

...пробавља на време постојећа, а не
...и прати у догађајима својим
...био је још један у овоме свету, на
...успешно на путу, уредно и верно
...добра и слободна на својој тлојској
...Према тој страни и лунна се у води као либуца.
...Тада био је хришћан и милошеријски
...и тако, он дошао сам лично у свету, још
...радио се и јаво. Говорио је
...и још једна крива, а још би се спустило у
...и још једна била.

СР - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
886.1(02.053.2)-94

ТЕСЛА, Никола

Прича о детињству Николе Тесла; илустровао
Душан Петричић; приредио Душан Радовац. -
Београд : Музеј Николе Тесле, 1996 (Београд :
Vizartis). - [36] стр. : илустр. : 21 x 23 см

"Овај текст је писмо на енглеском језику, који
је Никола Тесла, пред крај живота, упутио
девојци Поли" - -> прелим. стр. -
Тираж 5000.

ИД=50102028

